No. 2042 Zaterdag 24 Februari 1923. 40ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: St. Elisabeth's Gasthuis.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Een nieuwe koers.

De Gouverneur van Suriname Mr. BARON VAN HEEMSTRA heeft onlangs een schrijven gericht aan het Bestuur der *Vereeniging van Gouvernements-Bureau-ambtenaren* ter bespreking eener nieuwe regeling ten aanzien van de Bureau-ambtenaren.

De indruk, welke dit schrijven maakt, is, dat de Gouverneur van Suriname niet schroomt in te grijpen en te veranderen, wanneer hij overtuigd is dat ingrijpen en veranderen noodzakelijk zijn. Overwegingen als: Wat zal de publieke opinie zeggen? Hoe zullen de belanghebbenden erover denken? — worden eenvoudig als niet ter zake doende op zij gezet. Door die éene groote vraag laat hij zich leiden: Wat eischt het algemeen belang?

Twee redenen hebben den Gouverneur er toe gebracht, deze nieuwe regeling in zake de *benoeming, promotie en ontslag* van Bureauambtenaren te treffen. Vooreerst de eisch des tijds, welke is bezuiniging. Maar deze is niet de hoofdreden. „Het peil van dat corps zooveel mogelijk te verhoogen." — Ziedaar de hoofdreden, het groote motief.

Of dit noodig is? De Gouverneur steekt zijn meening niet onder stoelen en banken. Trouwens deze nieuwe regeling zelve is een bewijs, dat het peil omhoog moet.

Hoe denkt hij nu het peil van dat corps zooveel mogelijk te verhoogen?

Hij denkt dit doel voornamelijk door de drie volgende bepalingen te bereiken.

1o. Niemand zal meer tot surnumerair kunnen benoemd worden, vooraleer twee jaren ter Gouvernements-Secretarie of op een of meer kantoren werkzaam geweest te zijn. Zij moeten in dien tijd bewijzen van bekwaamheid en geschiktheid geven. Zoo niet, dan worden zij aan het einde dezer periode of eerder eenvoudig ontslagen.

De weg tot adjunct-commies (den hoogsten rang in de lagere orde) in het nieuwe systeem staat dus wel voor allen open. De weg tot dezen graad is alleen versperd voor degenen, die er niet voor geschikt zijn. Dit kan niet anders dan én voor den dienst én voor het corps zelve een zegen genoemd worden.

2o. Ambtenaren, die den vijftigjarigen leeftijd hebben bereikt en 20, voor pensioen in aanmerking komende dienstjaren hebben vervuld, zullen met pensioen naar huis gezonden worden, tenzij op hun behoud prijs worde gesteld.

3o. De bevordering zal niet meer volgens anciënniteit, doch volgens het beginsel der keuze geschieden.

Een heel nieuwe koers wordt hiermede ingeslagen.

Het Gouvernement is van meening, dat er bij deze wijze, waarop voortaan de benoemingen zullen geschieden, geen gevaar voor willekeur bestaat, dus ook geschillen zoo goed als uitgesloten zijn. Immers:

„De adspirant-ambtenaren werken 2 jaar of langer op de Secretarie, waar ze onder de verschillende afdeelingschefs werken zullen, zoodat hunne capaciteiten er voldoende bekend kunnen worden geacht.

Dat *alle* chefs tegelijk een adspirant niet kunnen *zetten* en dan later *allen* tegelijk een eensluidend ongunstig rapport over hem zullen uitbrengen, zal wel niet voorkomen.

Komt er nu later — bij promotiekans — een ongunstig rapport van een ander kantoor, waar de adspirant, nu ambtenaar geworden, inmiddels geplaatst is, dan kan dit steeds worden vergeleken met het oordeel, dat zijn vroegere chefs op de Secretarie van hem hadden (hebben), zoodat het gemakkelijk blijft eventueele verschillen te onderzoeken."

De eerste bepaling voorkomt, dat ongeschikte krachten het corps binnensluipen.

De tweede bepaling stelt den Gouverneur in de gelegenheid, om ongeschikt geworden krachten zonder eenige onrechtvaardigheid of zelfs onbillijkheid eervol uit het corps te verwijderen.

De *derde* bepaling, welke het diepst ingrijpt en daarom wel den grootsten tegenstand zal uitlokken, maakt, dat energieke en talentvolle jongelui promotie kunnen maken volgens hun bekwaamheid en arbeidslust, verder, dat de ambtenaren geprikkeld worden tot studie en ijver; want zij weten nu, dat hun promotie hiervan afhangt. Ook voorkomt deze bepaling, dat ongeschikte krachten plaatsen bezetten, waarvoor zij de geschiktheid niet hebben.

Met deze laatste bepaling wordt dus door het Gouvernement het systeem der particuliere werkgevers ingevoerd.

Hoe komt het, dat er bij particulieren met minder krachten meer en vaak beter werk wordt geleverd, dan bij den Staat?

Bij den particulier hangt het salaris en ook de betrekking van de bekwaamheid, den ijver van den werkman — in algemeenen zin genomen — en van de behartiging der zaak af.

Bij den Staat gaat zoowat alles bloot mechanisch. Is eenmaal iemand in de ambtenaarsmachine opgenomen, dan loopt verder alles vanzelf. Zijn salaris, zijn verhooging, zijn promotie, tot de hoogste in de lagere ambten, krijgt hij mechanisch.

Dit is eenvoudig een kwestie van tijd. Bekwaamheid, ijver en behartiging oefenen weinig of geen invloed er op uit.

Nu springt al aanstonds dit in 't oog. Bij den werkman in particulieren dienst blijft de prikkel tot ijver, tot het zich bekwamen, tot het behartigen der zaken bestaan. Dit is voor hem een kwestie van „To be or not to be", niet van een meer of minder.

Daarentegen het systeem, dat de Staat volgt, voedt dien prikkel niet, ja is er zoo op aangelegd, dat die prikkel wordt gedood. Immers of er hard gewerkt wordt of niet, de zaken meer of minder behartigd worden, of men meer of minder kennis bezit, wat komt het er, goed beschouwd, op aan? Voor ontslag moet al heel wat gebeuren; een promotie, vlugger dan het tempo der machine, en weg de meesten uitgesloten.

Als er ergens gebukt gehouden en beproefd wordt, dan is het juist in het Staatsbedrijf. Juist in het *gemakkelijk* ontslaan van een arbeider — in ruimen zin genomen — bij het particulier en het *moeilijk* ontslaan bij het Staatsbedrijf wordt zeer terecht een argument voor het lastiger en duurder werken door den Staat geput. Zoo schreef nog onlangs Mr. W. H. GROENEVELD in zijn brochure: „*Een plan tot bezuiniging en vereenvoudiging onzer sociale Wetgeving*:"

„Mijn in den loop van een 18 jarige loopbaan in de sociale verzekering (waarvan de eerste drie jaren als leider van een bijkantoor der Centrale Werkgevers Risicobank, de daarop volgende drie jaren als ambtenaar van de Rijksverzekeringsbank en de overige jaren als ambtenaar bij het Departement, waaronder de sociale verzekering resorteert) gevestigde indruk is, dat het openbaar bedrijf om meer dan een reden noodwendig aanzienlijk duurder werkt dan het bijzonder bedrijf." En een van de vele redenen is: „Reeds aanstonds staat bovenaan, dat het gemakkelijk bekwame krachten tot zich trekt en even gemakkelijk onbruikbare of weinig bruikbare krachten uitstoot.

Men stelle daartegenover het vrijwel onmogelijke om een voor zijn werk niet of slecht berekend ambtenaar uit den dienst verwijderd te krijgen!"

De Gouverneur van Suriname heeft den moed en den durf gehad met het oude, alle energie-en-ijver-doodend systeem te breken. Zijn ooren zullen in deze dagen wel suizen en tuiten van al de critiek, welke uitgesproken, van al het gemopper, dat er gedaan wordt in 't openbaar, maar nog meer in intiemen kring. Maar noch de critiek, noch dat gemopper zal in staat zijn weg te doezelen het groote goed, dat aan de gemeenschap zoowel als aan het ambtenarencorps zelf door de invoering van het nieuwe rationeele systeem heeft bewezen.

Rede van den Voorzitter der Curaçaosche Bank over het jaar 1922.

Mijne Heeren.

Wanneer ik even als in vorige jaren bij deze eerste vergadering begin met een overzicht te geven van hetgeen is gebeurd op economisch gebied, dan behoef ik niet geheel en al pessimistisch te zijn.

Curaçao, als deel van Amerika, heeft zeker niet zooveel van de algemeene wereldcrisis te lijden gehad als de Europeesche staten. En evenals het afgeloopen jaar voor de Ver. Staten, o. a. dank zij de goede graanoogsten daar, een gunstig jaar was, zoo is dat voor Curaçao ook voordeelig geweest, waar o. a. de oogst op dit eiland goed is geweest.

Waar ik in de eerste plaats een overzicht geef van het havenverkeer, daar meen ik te beginnen met het voornaamste.

Voor wat de stoomvaart betreft, be-

Curaçaosche Ditjes en Datjes.

Nà 't laatst, in dubbele beteekenis sterk-naar-olie-riekend onder-destreep-artikel, weer heel eventjes 't woord gevraagd.

Wel eigenaardig dat mijn geschrijf, dat schuin onder 'n brandende met crown-oil gevulde lamp is gepend, niet naar de olie riekt, terwijl vorige wetenschappelijke feuilleton in electrische lichtzone van drie Philipslampen getypt, er neuskittelend van doorgeurd is.

Ik ken iemand, die 't schijnsel van 'n petroleumlamp zoo in-knus, zoo echt huiselijk, en zoo'n eindig gezelliger vindt, dan de zee van licht van 'n 40 wattlamp. Kan me 't indenken, maar of die gezelligheid opweegt tegen de ellende van stoomende lampen met annexe roetregen, springende glazen, smoorheete avonden met potdichte jaloeziën, ik betwijfel 't, in ieder geval: worden de draadjes van onze electrische centrale naar San Willibrordo doorgetrokken, dan stuur ik franco met de e. v. truck geheel mijn lampeninstallatie met een blij hart cadeau aan den stadschen minnaar van ons voorvaderlijk rossig petroleumlicht.

Mie, onze oude keukenmeid, had 't indertijd altijd over petrolèum met 'n douw op de laatste *é*.

Hoog stond die goeiege glimmende dikkerd op culinair gebied; taalkundig was ze bescheidener aangelegd, maar haar moeder, die bakerde, zei ook altijd: petrolèum, dus was 't zoo;... uit.

Verleden week in stad heeft mijn neus gekruld van louter jolijt, met welke gymnastische oefening ik over 't algemeen erg zuinig ben.

Dat kwam zoo. 'n Truck toeterde aan, propvol met witblauwe logés van 't Raadhuissousterrain.

Wat zullen we nou hebben, en den eersten den besten willekeurling, die ik tegen 't lijf liep, pakte ik bij den knoop van ze n' jasje met n': zeg 'r 's, wat hebben die jongens uitgevoerd?

Die? Die zijn bezig den grooten weg in orde te maken. — Dankie, wel, hoor, ik wipte mijn smoezelig panama'tje, en toen jubelde 't daarbinnen onder mijn nattig peper-en-zout in 't departement: Zelfvoldaanheid," uitbundig: zie je wel, dat ik nou toch gelijk heb.

Vanwaar die uitbundigheid? Luister:

Heb indertijd, zoowat 'n jaar geleden, toen onze buitenwegen ook veel van omgeploegde kleiakkers, sputterende moerassen weg hadden dezelfde idee gelanceerd in een mijner Ditjes en Datjes, maar toen ging er 'n homerisch gelach op: die Jan Paul begint te verkindschen, hoe krijgt ie 't in ze'n hersens, je kunt zien dat ie heelemaal niet op de hoogte is van 't gevangenisreglement, 't is te dol om los te loopen, de redactie moest zoo iets idioots niet laten drukken, etc etc. Wat ik toen voor verschrikkelijks heb durven schrijven? Luister wederom. Ik citeer letterlijk:

„Weet je, wat ik zou doen, als ik „wat te zeggen had?

„Truck van Openbare Werken, of „huurtruck 'n paar dagen heen en „weer laten rijden om *goed* materiaal „aan te sleepen.

„Voer 's morgens vroeg per zelfde „truck 'n paar dozijn van onze luierende lanterfanterende gevangenen, „voorzien van gereedschap en stikkezakje er heen, en dan onder 'n amb„tenaar van O. W. en hun eigen op„zichter duchtig aan 't werk gezet in „die reuze-chocolade-pudding.

„Laat truck voortdurend iederen „dag wat verder goed materiaal aan„voeren, en telkens tegen den avond „die blauwwitte mannetjes naar hun „hotel onder 't Raadhuis terugtuffen, „en 't zou al heel raar moeten loopen „als binnen een week of wat de groo„te verkeersweg van ons Curaçaosch „binnenland, ik zeg niet, prachtig in „orde, maar minstens toch weer be„rijdbaar zal zijn, voor auto's, trucks „en ander gerij. Neem 's de proef!"

En de proef is genomen, 'n jaar nà dato, en met schitterend succes, alle betweters ten spijt.

Natuurlijk geen kwestie van, dat je zoo ideaal in zoemende glijvlucht automobiel of truck als op de up to date asphaltwegen van Trinidad, maar met 'n gerust hart wip je nu in Buitenbosch op 't harden zitje naast truckchauffeur of op de springende kussens van 'n Fordje, en je kunt er zeker van zijn, als tenminste de motor niet al te seniel is afgetakeld, dat je nà 'n uurtje, met 'n reuze-appetijt en stijve beenen op Willemstads bodem je verfonfaaid coiffure en toilet met 'n paar meesterlijke vingerwendingen in 't reine brengt.

Heb nog 'n succesje te boeken als onder-de-streep causeur.

Toen ik in Maart 1922 met mailschoener *Frieda* bij 't krieken van den dageraad onze prachthaven binnenvoer, maakte 't bekende afgeknabbeld zinken dak, links van 't gouvernementshuis op mij 'n hoogst lugubre indruk, zoo iets als 'n wrat op 'n mooi gewelfden neus.

Thuisgekomen vloeide mij toen spontaan 't volgende uit de pen:

Ik citeer letterlijk:

„Ergerde me aan doorluchtig zinken „afdak, dat heet te huiven over mi„litaire roeiboten.

„Die kapotheid steekt zoo onaes„tetisch af, bij het keurig verzorgd gou„vernementshuis op den achtergrond. „Let er op, 't zal er net zoo mee gaan „als met 't weleer zoo sierlijk hek van „onzen mislukten proeftuin op den „hobbeligen Rooden Weg, waar ik „bij elke tocht naar stad meer en meer „spijlen spoorloos verdwenen zie."

En toen ik 'n maand geleden over de brug beende in N. O. richting, toen deed 't me, o zoo prettig aan, dat weg waren die hummige roestige transparante zinken platen, en 'n fonkelnieuw asphaltpapierdak prijkte boven de wiegelende bootjes.

„*Post hoc, non propter hoc*", ouwe, grijnslachen natuurlijk de criticasters. Best mogelijk, maar weg zijn ze, ik heb mijn zin, en 't geeft me moed om weer 'n ander subliem idee van heel wat ampeler strekking onvervaard den Curaçaoschen aether in te slingeren, op gevaar af door starre oerconservatieven en 't-is-altijd-zoo-geweest-crea-

droeg het aantal ingeklaarde stoomschepen in 1922: 1182 met een gezamenlijke bruto inhoudsmaat van: 5.380.487 M3, terwijl in 1921 werden ingeklaard 890 stoomschepen met een gezamenlijke bruto inhoudsmaat van 3.958.829 M3, of een toename van 292 stoomschepen met een bruto inhoud van 1.349.658 M3. Deze toename is voor een groot deel te danken aan de uitbreiding van de scheepvaartbeweging van de *Curaçaosche Petroleum Maatschappij*. In 1921 werden van deze maatschappij ingeklaard 434 schepen met een bruto inhoud van 924.289 M3, terwijl in 1922 ingeklaard werden 608 schepen met een bruto inhoud van 1.429.449 M3, of een toename van 147 schepen met een bruto inhoud van 505.160 M3. De toename van de overige 118 schepen met een bruto inhoud van 844.698 M3 is te danken aan het feit, dat verschillende nieuwe stoomvaartlijnen Curaçao in het vaarplan hebben opgenomen.

Van de *Compagnie Generale Transatlantique* deed in het afgeloopen jaar in Mei 1922 de *Perou* de haven voor het eerst aan en sedert dien hebben hare groote passagiersschepen, die varen tusschen Europa en Zuid-Amerika, geregeld Curaçao aangedaán.

Een klein vrachtschip van deze maátschappij onderhield de vaart tusschen Maracaibo en Curaçao.

Bijna 50 maal deed de *Hamburg-Amerika-Lijn* Curaçao aan, het eerst ôp den 1sten Januari 1922 met het schip de *Antiochia*. Ook de *Hornline* zorgde voor verbinding van Europa met Curaçao. De *K. W. I. M.* breidde haar vaart uit door een bijna wekelijkschen dienst te openen op New-York, terwijl de verbinding met Maracaibo intensiever werd. De *Carribean Steamship Co.* heeft echter haar dienst op Curaçao gestaakt.

Is de toename van de stoomvaart bevredigend, waar bruto-inhoudsmaat met 34% is toegenomen, voor de zeilvaart zijn deze cijfers minder opwekkend. Weliswaar is het aantal ingeklaarde schepen van 1172 in 1921 tot 1241 in 1922 vermeerderd, maar de bruto inhoudsmaat ging terug van 228.988 M3 tot 169.952 M3. De toename in aantal is te danken aan de kleine zeilschepen voor de paarlenvisscherij van Margarita naar Rio Hacha, die Curaçao ter proviandeering aandeden. De zeilvaart is in het afgeloopen jaar voor de Curaçaosche op Maracaibo is door de concurrentie van de stoomschepen zoo goed als gestaakt en de vrachtprijzen, die naar andere plaatsen konden worden bedongen, waren buitengewoon laag, zoodat menig zeilschip uit de vaart genomen werd in afwachting van betere tijden. Het spreekt van zelf, dat ook de prijzen der schoeners snel daalden en de schoenerbouw op Curaçao geen levendigen aanblik gaf.

Toont ondanks de algemeen dalende prijzen in 1922 de invoer, vergeleken met 1921, een vermeerdering aan van f. 1.474.314, waar de waarde der invoer in 1922 f. 18.792.610.— en in 1921 f. 17.318,296 bedroeg, deze vermeerdering komt geheel voor rekening van ruwe petroleum. Hiervan werd in 1921 ingevoerd tot een waarde van f. 7,265.243 en in 1922 tot een waarde van f. 9.153.373 of bijna 2 millioen meer dan in 1921.

De invoer uit Amerika, na aftrek van de olieproducten, verminderde van f. 4.725.731.— in 1921 tot 4.235.342 in 1922, hetgeen voornamelijk te wijten is aan de mindere invoer van machinerien voor fabrieken enz., welke een vermindering aantoont van f. 656.000 en waar door het gelukken van den oogst hier f. 180.000 minder aan maismeel werd ingevoerd uit Amerika.

Aan steenkolen werd uit Amerika in 1921 10.000 ton en in 1922 bijna 29.000 ton ingevoerd. Van de gewone winkelartikelen had een grootere invoer plaats, zoodat ten opzichte van den handel met Amerika niets van malaise blijkt en deze handel niet verminderde.

Ten opzichte van den handel met Nederland kunnen we echter niet zoo optimistisch zijn. De invoer bedroeg dit jaar belangrijk minder dan in 1921, waar de invoercijfers terugliepen van f. 1.243.000 tot f. 986.000 of 20% minder.

Dit verschil is voornamelijk te wijten aan minderen invoer van voedingsartikelen als boonen, erwten en aardappelen, door het slagen van den oogst op Curaçao, terwijl menig product in plaats van uit Nederland dit jaar uit Duitschland kwam. Dit blijkt o. a. duidelijk uit de volgende verminderingen van den invoer uit Holland en vermeerderingen van invoer uit Duitschland.

Invoer uit Holland van aardewerk en porselein:

In 1921	f 13.500.—
In 1922	f 5.500.—
Vermindering	f 8.000.—

Van glas en glaswerk:

In 1921	f 13.000.—
In 1922	f 3.000.—
Vermindering	f 10.000.—

Van bier:

In 1921	f 16.000.—
In 1922	f 6.000.—
Vermindering	f 10.000.—

terwijl de invoer uit Duitschland bedroeg voor aardewerk:

In 1921	f 10.000.—
In 1922	f 20.000.—
Vermeerdering	f 10.000.—

Glas en glaswerk:

In 1921	f. nihil
In 1922	f. 25.000.—
Bier:	
In 1922	f. 29.000.—
Vermeerdering	f. 9.000.—

en zoo liggen bij het nagaan der statistieken nog vele voorbeelden voor het grijpen. Hier blijkt, dus dat Nederland terrein verloren heeft ten bate van Duitschland, uit welk laatste land de invoer hier toegenomen is van f. 152.719 in 1921 tot f 418.419. in 1922.

Hier heeft de valuta natuurlijk een belangrijk rol gespeeld.

De waarde van den uitvoer bedroeg in 1922 f 13.825.205 tegen f .12.689.785 in 1921 of een stijging van f. 1.135.420.

De waarde der uitgevoerde producten van de Cur. Protroleum Mij. bedroeg in 1921 f. 8.918.000. en in 1922 f. 10.247.000.

Wanneer men van de totale uitvoer, de uitvoer der producten van de C. P. M. aftrekt. komt men tot een uitvoer in 1921 van f 3.771.000 en in 1922 van f. 3.577.000 of een vermindering van f. 194.000.

Deze vermindering is te wijten aan de daling der steenkolenprijzen.

Uitgevoerd werd in 1921 28.000 ton en in 1922 35.000 ton, met een waarde van respectievelijk f 1.238.870. en f 987.324.

De hoeveelheid der uitgevoerde producten was belangrijk grooter dan in 1921. De uitvoer van zout uit Curacao nam toe van 2.756 ton 7.730 ton. Zoo ook van hoeden van 77.000 dozijn tot 98.000 dozijn. De uitvoer van phosphorzure kalk bedroeg 56.077 ton of 4800 ton minder dan in 1921.

De uitvoer van olieproducten is belangrijk hooger dan in 1921. Uitgevoerd werd in 1922 15.092.786 L. gasoline, 1.056.000 KG. gasolie, 12.851.422 L petroleum en 269.221.000 KG. residu.

De uitvoer naar Nederland bedroeg f. 90.000. en naar Amerika f. 549.000 terwijl deze cijfers in 1921 respectievelijk waren f. 74.000 en f. 272.000 De groote toename in den uitvoer naar Amerika is te danken aan den uitvoer van residu, terwijl ook de uitvoer van hoeden f. 70.000 hooger was.

Mijne Heeren. Ik wil U niet langer bezighouden met eene opsomming van dorre cyfers, maar ik meen dat ze U genoeg zeggen, namelijk dat de *Curaçaosche Petroleum Maatschappij* een buitengewoon vertier in deze haven heeft gebracht en dat in 1922 door de scheepvaart Curaçao steeds meer als aanloophaven werd gebezigd, terwijl de regens een invloed ten goede op dit eiland hebben uitgeoefend.

Slaan wij een blik op onze instelling zelf, dan moet ik in de eerste plaats memoreeren, dat het H. M. de Koningin behaagd heeft onzen oudsten Directeur te benoemen tot officier in de orde van Oranje-Nassau.

Reeds eerder had ik het genoegen onzen Heer de Haseth met deze welverdiende onderscheiding geluk te wenschen. Moge hij, wanneer hij over enkele maanden den grooten Oceaan oversteekt, het onderteeken vele jaren dragen. Ook de verdiensten van den heer Thielen als ambtenaar werden erkend door zijne benoeming tot ridder in de orde van Oranje-Nassau.

Voor wat het meer zakelijke betreft, het volgende:

De stabiliseering van de wisselkoersen laat nog steeds te wenschen over en dit zal zeker zoo blijven, zoo-niet tot de goud-pariteit is teruggekeerd. De koers ten opzichte van Nederland bleef vrij constant; ze was het hoogste in Februari ad 101 % en het laagst in Januari ad. 100⅛. Van Juni af bleef de koers constant 100⅛. Bij het vaststellen van den koers op Amerika werd als uitgangspunt genomen een vaste middenkoers op Nederland van 100⅛, uitgaande van het beginsel dat, waar zoowel goud als zilver in de kolonie en Nederland wettige betaalmiddelen zijn, steeds overmaking van deze munten plaats kon hebben. Waar goud en zilver ruim aanwezig zijn, was het grootste belang dat geen nieuwe invoer plaats had.

De subsidie, die met door de bank overgenomen gouvernements-wissels werd vergemaakt, bedroeg f 800.000 in 1922 tegen f. 1.270.000 in 1921, dus belangrijk minder.

Het veel geringere aanbod van Nederlandsche wissels werkte mede tot een standvastigen koers. Daarbij beschikte de *Cur. Bank* steeds over voldoende kasmiddelen, en was zij in staat de koers nog meer te stabiliseeren, daar zij niet genoodzaakt was het tegoed in het buitenland plotseling te realiseeren.

De bank ondervond nog een krachtigen steun aan de overeenkomst tusschen de in Willemstad gevestigde bankiers betreffende gelijke koersen. Bij deze overeenkomst sloot onze instelling zich aan, daar voldoende zekerheid bestond, dat het publiek van deze overeenkomst niet de dupe werd en de onkosten voor telegrammen tot een minimum werden gereduceerd. Tengevolge van de stabilisatie van den Nederlandschen guldenkoers, volgde de dollar de koersen van Amsterdam, en waar deze daar nog niet vast waren, hadden hier verschillende rijzingen en dalingen in de dollarkoersen plaats. De hoogste dollarkoers was 1,74⅛ in Januari en de laagste 2.51⅛ in December.

De *Curaçaosche Bank* gaf het Gouvernement voortdurend renteloozе voorschotten, varieerend tusschen f 353.000 op 1 October en f. 272.000 op 1 Februari, terwijl het gemiddelde f 317.000 bedroeg.

Tegen een matige rente van 5% 's jaars beteekent dit feitelijk een besparing van bijna f. 16.000 's jaars voor het Gouvernement.

De schuld van het Gouvernement bedroeg op 1 Jan. 1922 rond	f. 334.000
Geleend werd een bedrag v.	f. 851.000
Gedane betalingen vr. h. Gov	f. 15.000
	f. 1.200.000
Afgelost werd een bedrag v.	f. 871.000
Zoodat de schuld op 31 December 1922 bedroeg	f. 329.000

De aflossing van het Gouvernement bestond voor f. 800.000 in het verkoopen van 7 dagen zicht wissels op het Dep. van Kolonien. De bank kocht deze wissels steeds a pari of boven pari, zoodat het Gouvernement op het overmaken van de subsidie geen verlies heeft geleden.

In het afgeloopen jaar bleef de bank wederom streven naar de grootst mogelijke liquiditeit. Bij particuliere bankinstellingen over de geheele wereld is in de afgeloopen jaar een streven geweest het in den regel sterk vergroote werkkapitaal zoo rentegevend mogelijk te beleggen, teneinde de aandeelhouders te bevredigen en de verhoogde onkosten te kunnen betalen. Hierdoor zijn vaak onverantwoordelijke credieten gegeven en zijn groote banken hiervan de dupe geworden.

Onze instelling is hiervan vrij gebleven.

In het afgeloopen jaar was het verschil tusschen bankbiljetten in omloop en nietrentegevend actief, bestaande uit kasmiddelen en renteloos voorschot aan de kolonie, ten hoogste f. 252.000 en ten minste f. 56.000, terwijl dit overschot bestond in rekening-courantsaldi bij soliede banken, hetzij in Nederland hetzij in New-York.

Het spreekt van zelf, dat een circulatie op een dergelijken basis niet winstgevend kan zijn, maar we hebben ons dit offer te getroosten in het algemeen belang. Op Curaçao zelf valt weinig crediet te verleenen en er zijn hier eigenaardige risico's aan verbonden.

Een particuliere circulatiebank zou wellicht haar werkingssfeer buiten de kolonie zoeken.

Wij kunnen dit niet doen, maar smaken echter het genoegen, dat een ba[...] biljet van onze instelling terecht d[...] het publiek volkomen gelijk gest[...] wordt met metaal.

De particuliere bankinstellingen [...] Willemstad hebben reeds in vele o[...] zichten één lijn getrokken. De ka[...] is niet geheel uitgesloten, dat het p[...] bliek daarvan op den duur de du[...] wordt. Onze aanwezigheid is waa[...] borg dat dit ten opzichte van wisse[...] koersen en primacredieten niet [...] geschieden.

We hebben gemeend het koloni[...] belang te behartigen om onze zak[...] op de Bovenwindsche Eilanden, [...] zijn deze weinig winstgevend, uit[...] breiden, o.a. door het aantal vertege[...] woordigers te vergrooten en het [...] voeren van een speciale code tenein[...] mede te werken, dat op die eiland[...] een betere toestand in het muntwez[...] tot stand wordt gebracht. We ku[...] nen verklaren dat we hierin vrij[...] geslaagd zijn.

Op acceptaties werd afbetaald [...] f. 38.850 en op hypotheken ru[...] f. 8000, terwijl f. 31.100.-- nieuwe [...] ceptaties en f. 5000.-- nieuwe hy[...] theken werden gegeven.

In het afgeloopen jaar vergade[...] de Directie 18 maal en werden [...] circulaire zeer vele zaken afged[...]

Wanneer ik hier, Mijne Heeren, [...] het einde ben gekomen van mijn [...] overzicht, dan meen ik, dat het [...] loopen jaar voor de kolonie ze[...] niet als het slechtste kan worden [...] schouwd en geldt speciaal voor [...] eiland Curaçao waar naast een g[...] geslaagde oogst, groote behoefte [...] arbeidskrachten bestaat door het [...] nemende scheepvaartverkeer.

Op de Bovenwindsche Eilanden [...] op Aruba is de toestand minder [...] stig. De Bovenwindsche Eilanden [...] uitsluitend aangewezen op landb[...] en zoutwinning en voor Aruba [...] paalt de prijs van Aloë den st[...] van de economische barometer. W[...] katoen op de Bovenwindsche Ei[...] den weinig verbouwd werd en [...] laag in prijs is, waren daar de [...] standen niet rooskkleurig.

De kolonie heeft tot heden niet vee[...] leden van de wereldcrisis en, wan[...] men blijft streven naar verhooging [...] de economische veerkracht der ko[...] eenerzijds en versobering van 's l[...] uitgaven anderzijds, dan zie ik [...] het jaar 1923 niet somber in.

Met vlugge pas hebben we afs[...] genomen van het jaar, dat achte[...] ligt. Het nieuwe jaar gaan we [...] moet vol moed en vertrouwen o[...] ze eigen krachten.

Onze 95 jarige instelling voel[...] in staat ook haar taak het vol[...] jaar te volvoeren, waar ze naas[...] ondervinding der afgeloopen [...] overtuigd is, dat haar taak het w[...] der kolonie betreft.

Ik heb gezegd.

De Vliegtocht

VAN

Santo Domingo naar La Guay[...]

Zooals wij 14 dagen geleden [...] in een kort bericht onze lezers [...] ben meegedeeld, is op Donderda[...] Februari door twee Duitsche *Ju[...]* watervliegmachines de eerste vliegt[...] van Santo Domingo naar Venez[...] volbracht.

Over dezen tocht vonden wij [...] *Nuevo Diario* van Caracas nog e[...] ge interessante bijzonderheden [...] meld, die we alleszins de moeite w[...] achten om er onze lezers me[...] kennis te stellen.

De reis werd volbracht door [...] *Junkers* watervliegtuigen, fabrikaat [...] de *Junkers Flugzeugwerke* te De[...] in Duitschland. Zij zijn voorzien [...] een motor van 185 P.K. waarme[...] een maximum snelheid van 170 [...] per uur kunnen bereiken, ofschoo[...] gewoonlijk slechts met een snel[...] van gemiddeld 140 K.M. per uur [...] gen.

De afstand tusschen de hoof[...] der Dominikaansche Republiek e[...] Guayra (Venezuela) dwars over [...] Caraïbische Zee bedraagt in re[...] lijn (dus hemelsbreedte) ongeveer [...] K.M. en deze vliegtocht werd [...] bracht in 8 uur en 20 minuten.

De vliegeniers hadden bij hun [...] te kampen met een sterken tegenw[...] vergezeld van regen, terwijl het [...] onmogelijk was in de lucht de k[...] er van te berekenen, hetgeen oor[...] was, dat zij aanmerkelijk van de r[...] te lijn afdreven en boven het sc[...] eiland Paraguaná uitkwamen. Daar [...] doel van hun reis La Guayra was [...] ongeveer 240 K.M. Oosterlijker [...] hebben zij een grooten hoek of [...] weg moeten maken.

Deze afstand van 240 K.M. va[...] raguaná naar La Guayra volbra[...] zij in 85 minuten. Daar zij op [...]

---

turen", rijp te worden verklaard voor M. C.

— Kijk 'r 's aan.

Uit zekere bron vernomen, dat binnen kort 'n 17-tal booten onze olievloot zullen komen versterken.

Prachtig! Schitterend! Reuze-grandioos! Wat 'n vooruitgang! Maar de keerzijde van de medalje is, vergeet dat niet, dat onze pontonbrug, als al die olievaarders aan 't in en 't uitschroeven gaan, meer open dan dicht zal zijn, wat weer 'n gemopper zal geven van je gewelste van Punda-en-Otrabanda-menschen.

Heb al jaren geleden zitten hameren, om toch dien sta-in-den-weg, onze Emma brug op te doeken en 'n tunnel onder de haven te graven.

Daar werd toen natuurlijk weer om gelachen, en onbedaarlijk. Ik was 'n tunnel-maniac, 'n idealist, 'n reuzeopschepper. 'n Tunnel, verbeeld je zoo iets, hoe komt ie er op, dat gaat immers niet. En of ik al beweerde, me goeie menschen, er is nog geen enkel ingenieur opgestaan, die deez opzet technisch onmogelijk heeft verklaard, 't hielp niet, tunnel af, tunnel weg!

Toen kwam ik wat later, en alweer in de Amigoe, met 'n zweefbrug, 'n „Pont transbordeur" voor den dag, die bewezen heeft o. a. in Marseille en Rouaan, 'n uiterst practisch, betrekkelijk goedkoope oeververbinding te zijn, geknipt voor Willemstad.

Maar toen was 't: Daar heb je dien dolleman weer met z'n excentrieke plannen, en ze hobbelden rustig door in hun hobbelstoel, en deden niks.

All right, zweefbrug af, uitgeschakeld, weg!

En nu kom ik, koppig als ik ben, toch weer met 'n ander project op de proppen. Lach me maar weer uit, dat laat me o, zoo koud, vooruit, eruit, geesteskind, de wijde wereld in!!!

Waarom voor onze oliebooten geen nieuwen doorsteek naar zee gemaakt?

Hê!? Neen, U behoeft heelemaal niet te hè'n, de opzet tintelt van sombere eenvoud.

Maar wat wil je dan eigenlijk?

Wel, doodeenvoudig, òf 'n kanaaltje graven van 't Schottegat met 'n zwaai door 't Waaigat, òf meer Westelijk door plantages *Casparita, Sans Souci, Veeris*, naar Piscadera baai, naar zee.

Meen je dat nu heusch, Jan Paul?

Ja, dat meen ik heusch, en nog 's heusch, en nog 's heusch!

Geologische bezwaren?

Kom nou, die zijn heelemaal buiten kwestie. Met 'n partijtje lyddiet, blaas je gemakkelijk heel Curaçao op, maak je desnoods 'n vaargeul voor 'n Holland-Amerika-lijner, dat heeft ons de moderne oorlogstechniek bewezen.

En hoe komen die booten door 't Waaigat?

Uitdiepen!

En dan verder naar zee?

Opblazen! Uitgraven!

En wat moet er met die mooie Pietermaaische huizen, die in den weg staan?

Nogal de moeite waard, onteigenen natuurlijk, en dan de lucht in, maar voor mijn part boor je 'n weggetje door die 3 plantages, dan komen er geen huizen in 't gedrang, alleen maar wat geiten.

Maar manlief, hoeveel zal dat wel kosten, en wie zal dat betalen?

Nu zoo wat 'n paar millioen, maar dat is voor ons gouvernement in combinatie met de olie mágnaten 'n peulschilletje, en daar heb *ik* niets mee te maken.

Ik ben noch Administrateur van Financiën, noch Directeur van O. W., en toch zoo nobel om als buitenmensch die er niet 't minste belang bij heeft, mijn in breede lijnen uitgestippeld project, heelemaal kosteloos aan bevoegde autoriteiten aan te bieden.

Denk nu niet, dat ik me vlei, dat overmorgen om 6 uur de eerste spade al in den grond zal gestoken worden, voor den door mij geopperden grooten doorsteek, heelemaal niet, hoor; doch als mijn kanaalgraaf ideetje maar aan 't rollen gaat, en de mopperende voor de brug wachtende maar nietsdoende stadsmenschen wakker schudt, om ook eens met 'n plannetje voor den dag te komen, dan ben ik al overcontent.

Nooit gehoord van *„le choc des opinions?"*

Ja, hé? Welnu, daar stuur ik op aan, snapt u?

***

'n Heeleboel heb ik nog op mijn hart, maar ik zit tot over mijn ooren in de schoolbouwerijdrukte, steenen en kalk en klei en zand, en duimstok en pannen en planken, doorwoelen mijn bezigen brein.

Vandaag Asche Woensdag, de dag van: „Gedenk, o mensch, dat ge stof zijt, en tot stof zult wederkeeren."

Als hier alle menschen 'n beetje meer van doordrongen waren, wat zou Curaçao met zijn goddelijk klimaat, dan 'n hemel op aard zijn.

Allemaal 'n Zalige Vasten!

Jan Paul.

San Willebrordo.

14 Febr. 1923.

derdag 1 Februari 's namiddags ten 4.55 uur te La Guayra aankwamen, moeten de reizigers ongeveer ten half 4 uur in den buurt van Paraguaná geweest zijn. En daar Sto. Domingo precies ten Noorden van Paraguaná en Aruba ligt, is het vrij wel zeker, dat die twee vliegmachines dien middag tusschen 3 uur en half 4 vlak boven of althans zeer dicht nabij Aruba gevlogen hebben.

Het verwondert ons daarom, dat we van Aruba geen enkel bericht ontvingen, dat men daar die vliegmachines heeft opgemerkt. Wanneer ze bij hun verderen tocht van Paraguaná naar La Guayra niet al te dicht langs de kust van Venezuela gevlogen hebben, wat niet waarschijnlijk is, zou men hen ook hier langs de Zuidkust van Curaçao hebben kunnen opmerken. Het blijkt dus, dat ze nog veel dichter in onze nabijheid geweest zijn, dan we eerst vermoed hadden.

Deze vliegtocht was georganiseerd door den Heer Hahm Echanagucia, in Duitschland geboren uit een Venezolaanschen vader. H. E heeft reeds meer dan 1000 vliegtochten verricht en den geheelen oorlog als vliegenier meegemaakt. Het technisch personeel dezer twee vliegmachines bestond uit de Duitschers Walter Jastern, Hermann Usiller, Max Dreussky, en Willy Phill.

Hun plan is in de West overal vaste vlieglijnen te organiseeren.

Zij hebben den geheele tocht van Cuba (Habana) naar La Guayra volbracht in 19 uur met de volgende rustpunten. Van Habana naar Santiago (Cuba) in 5 uur en 40 min.; van Santiago naar Port-au-Prince (Haiti) in 2 uur; van Port-au-Prince naar Sto. Domingo eveneens 2 uur; en van Sto Domingo naar Venezuela over de Caraïbisch Zee in 8 uur en 20 minuten.

Voor een vaste lijn op Cuba hebben zij reeds contracten geteekend en binnen twee maanden dachten zij dat deze eerste lijn zou kunnen geopend worden.

Van Venezuela was hun plan naar Rio de Janeiro (Brazilië) te gaan om ook daar te trachten een vaste luchtlijn te openen.

Over een luchtlijn ter verbinding van verschillende plaatsen in Venezuela waren zij zeer optimistisch gestemd. Immers de afstand van La Guayra naar Maracaibo zou met zulk een Junker hydroplane in ongeveer twee uren kunnen volbracht worden. Evenzoo van La Guayra naar de ten Zuiden in het binnenland gelegen stad San Fernando de Apuro in 2 uur. Van La Guayra naar Ciudad Bolivar aan den Orinoco in drie uren.

Wanneer deze lijnen geopend zijn, zal het, dunkt ons, een kleinigheid zijn de luchtlijn van La Guayra naar Maracaibo met een rustpunt hier op Curaçao uit te breiden.

Wie weet, hoe spoedig we dat reeds zullen beleven.

Berichten uit de Kolonie.

Cuba.

De vorige week kwam het bekende stoombootje *Manati* van Cuba weer hier binnen, dat wij een paar jaar geleden, bij den grooten uittocht van werkvolk naar Cuba, meermalen hier in de haven zagen. Wij begrepen terstond, dat het weer om onze arbeiders te doen was voor de suikerrietvelden van Cuba. En daags daarna kwam ons reeds een groote advertentie onder de oogen met den oproep tot werving van werkvolk.

Dezen keer heeft men het slim aangelegd, en heeft de *Manati Sugar Co.* er den Heer BALDOMERO LLOREDA RUIZ op afgestuurd om dat zaakje op te knappen. Deze heer is nl. verbonden aan het *Hollandsch* consulaat te Santiago op Cuba. Wij moeten dit dus noodzakelijk zóó opvatten, dat het Hollandsch Consulaat aldaar verantwoordelijk wil blijven en zich tot waarborg stelt voor de condities, waaronder die werklieden werden aangeworven. Anders heeft deze vermelding geen zin.

Deze condities zijn de volgende: De *M. S. Cy* stort voor elke gecontracteerden arbeider 15 doll. bij de Maduro's Bank voor de terugreis. Voor de afbetaling van die 15 dl. zal de Cy maandelijks 1 $ afhouden, totdat hij die geheele som heeft afbetaald.

In geval die werkman ziek wordt of om andere reden niet meer kan werken, zal hij voor rekening van de Cy worden teruggestuurd, ook al zou hij maar een paar weken gewerkt hebben.

In geval een arbeider eenig voorschot zou willen ontvangen, doch enkel om aan zijn familie af te dragen, zal dit hem uitbetaald worden, welk bedrag wekelijks van zijn loon zal worden afgetrokken.

De heer Ruiz zelf sluit geen contracten af, doch is hierheen gekomen, door de M S Cy daartoe aangezocht, als reclame voor de eerlijkheid waarmede het contract zal worden uitgevoerd. Over de te betalen loonen wordt in de advertentie geen melding gemaakt, alleen, dat deze Cy hooger loon uitkeert dan alle andere centrales op Cuba.

De Heer verzekert, dat hij de toestemming van ons Gouvernement heeft om hier arbeiders aan te werven.

Dit laatste bevreemdt ons.

Ziehier waarom: In het slot der rede van den Voorzitter van de Curaçaosche Bank (in dit nummer opgenomen), zegt de Heer PRAKKEN dat „op Curaçao groote behoefte aan arbeidskrachten bestaat door het toenemend scheepvaartverkeer."

Iedereen trouwens weet, dat hier geen gebrek aan werk is.

Die toestemming van den Gouverneur kan een onverwachte uitwerking hebben. Door de arbeiders zal zij allicht zóó worden opgevat, dat er een goedkeuring, een aanmoediging in zit om naar Cuba te gaan.

Volgens verklaring van genoemden Heer Ruiz heeft de *Manaty Sugar Cy* **2000** arbeidskrachten noodig en wil hij trachten deze hier op onze eilanden aan te werven.

Stelt U zoo'n uittocht voor van zooveel werklieden. Het zou voor ons eiland een ramp worden. Op de eerste plaats zullen de Scheepvaartmaatschappijen er de dupe van worden. Ook de *Mijnbouw Mij* van Sta Barbara en de *Isla* zouden er den terugslag van ondervinden.

Groot gebrek aan werkkrachten, stremming in ons havenbedrijf en een geweldige loonstijging zal er het noodzakelijk gevolg van zijn. Nu de scheepvaart hier met den dag toeneemt, en men hier onze mannetjes zoo *hard* noodig heeft, blijven wij het in de tegenwoordige omstandigheden afkeuren en ten sterkste afraden, dat men zich voor Cuba verbindt. Noch voor onze handel en scheepvaart, noch voor de werklieden zelf, en minder nog voor de achterblijvende familieleden is het gewenscht. Om van moreele en hygienische redenen maar te zwijgen.

Pater G. Wolsky.

De Zeer Eerw. Pater G. Wolsky, die van 10 Nov. 1912 tot 9 September 1919 alhier Vicaris was der Paters Dominicanen in de Missie van Curaçao en thans Novicenmeester is in het Klooster te Zwolle, zal den 20 Maart a.s. zijn zilveren Priesterfeest vieren. De Redactie biedt zijn Zeer Eerw. hierbij haar hartelijke gelukwenschen aan.

Mgr. J. B. Gijlswijk.

Volgens de berichten in de Hollandsche nieuwsbladen is Z. D. H. Mgr. GIJLSWIJK den 16 Januari uit Rome in Holland aangekomen en bracht reeds een bezoek aan het hoofdklooster zijner ordebroeders te Huisen- en ook te Nijmegen. Op Paaschdag zal Z.D.H. te Zwolle aan verschillende fraters de H. H. Wijdingen van Subdiakenen en Diaken en ook van het Priesterschap toedienen. Ook in zijn geboorteplaats te Delft was Mgr voornemens een pontificale Hoogmis op te dragen.

In April zal de reis naar Zuid-Afrika aanvaard worden.

De Heer G. Troost. ✠

Volgens berichten alhier ontvangen is de Heer G. TROOST, vroeger onderwijzer aan de Hendrikschool alhier, te Bergen in Noord-Holland overleden.

Nieuwe school op Sta Maria.

Om zoo spoedig mogelijk en afdoende te voorzien in het gebrek aan plaatsruimte in de bestaande school van de parochie van Sta Maria, is deze week onder leiding van Pater Dahlhaus een nieuw *houten* gebouw van 80 voet lengte opgetrokken van 3 schoollokalen met voldoende plaats ruimte voor alle kinderen, die zich bij het nieuwe schooljaar hebben aangemeld.

Brug - Mundo Nobo - Rif.

Deze week zagen we met genoegen, dat van de houten brug over het Rifwater, die de verbinding moet vormen tusschen *Mundo Nobo* en het *Rif*, reeds drie jukken geplaatst staan en dat men met het vierde reeds zoover gevorderd is, dat dit waarschijnlijk ook deze week nog kon ingeheid worden. De werkzaamheden vorderen goed, want er wordt met veel animo door onze militairen aan gewerkt.

Aruba.

Ook op Aruba is een feestcommissie opgericht, bestaande uit tal van dames en heeren der notabelen, ter viering van het zilveren regeeringsjubilé onzer geliefde Koningin.

De commissie staat onder presidium van den heer Croes (notaris).

Het is jammer, dat dit jubilé juist gevierd wordt, nu ons eiland zulk een tijdperk van economische moeilijkheden doormaakt. Verschillende plannen zijn al geopperd, om aan eenig geld te komen voor een passend huldeblijk. Door een collecte alleen vreest men dat niet veel zal kunnen ingezameld worden. Ook had men plan verschillende uitvoeringen te geven, om uit de opbrengst daarvan een fonds te kunnen vormen. Maar als men bedenkt dat de voorbereiding allicht veel onkosten met zich mee brengt, dan staat het te bezien of dit wel de moeite zou loonen. Wel heeft de feestcommissie eenige mooie plannen voor een huldeblijk ontworpen, doch zoolang er geen geld is, kan van de uitvoering hiervan ook niet veel komen. Laten wij hopen, dat de liefde der inwoners van Aruba voor hun geliefde Koningin grooter zal blijken te zijn, dan de pessimistische gedachten, die aan dit bericht ten grondslag liggen.

Nieuwe Courant.

Behalve de *Bulletin of Wireless Messages*, waarvan de Heer Arturo Lopez Henriquez de uitgever is, en waarvan wij reeds in ons vorig nummer melding maakten, is er nog een andere nieuwe courant verschenen, de vorige week Zaterdag, een weekblad met den bescheiden naam *La Esperanza*, waarvan de Heer Emilio Lopez Henriquez de Redacteur en Directeur is. Het is geschreven in het Spaansch. Het eerste nummer beweegt zich nog meer op literarisch gebied, ofschoon het ook bijdragen op gebied van kunst en handel enz. toezegt. Het eerste nummer bevat een program: „op bescheiden voet mede te werken tot zedelijke en geestelijke ontwikkeling van ons eiland.... „*Paz i progreso será nuestro lema.*" — Vrede en vooruitgaan zal onze leus zijn, evenwel zonder daarbij heftige hartstochten te ontketenen, noch onze innigste overtuiging ten offer te brengen."

Het blad wil „een vrije tribuun zijn voor alle met waardigheid voorgestelde idées.... mits de taal zich in gematigde termen zal weten te beheerschen, doch met dien verstande, dat de redakteur zich het recht voorbehoudt denkbeelden, die met de zijne in tegenspraak zijn, te bestrijden zonder daarbij af te dalen op het verboden terrein van een aanval tegen den persoon", enz. Met dit nobel program wenschen wij den redakteur een vruchtbaren werkkring en veel succes.

Liga San Telmo.

Tegelijk met eenige andere berichten moest de vorige week wegens plaatsgebrek het verslag van het Installatiefeest van de Bootwerkers-Vereeniging *Liga San Telmo* wegvallen.

Vorige week Maandag had deze plechtigheid plaats. De nieuwe Vereeniging wilde met Gods zegen haar werk beginnen en de leden hadden daarom hun geestelijken adviseur, Pater VERRIET verzocht voor deze intentie een gezongen H. Mis op te dragen, waar zij in grooten getale bij tegenwoordig waren.

s' Avonds had de eigenlijke installatieplechtigheid plaats. De nieuwe President de Heer MART. NICIA opende de vergadering, heette allen welkom en zette in korte woorden uiteen, dat het eenig doel van de *Liga San Telmo* is de stand der bootwerkers op te heffen en vooruit te helpen op sociaal en moreel gebied.

Daarna verkreeg de Adviseur het woord en vergeleek in een gloedvolle rede de *Liga* met een bark met twee masten, die zijn tocht gaat beginnen op de wijde zee van het sociale leven. Sal Telmo, de patroon der varensgezellen, staat met vaste hand aan het oer om het schip over de wilde golven langs en gevaarlijke klippen te besturen. De twee masten verzinnebeelden eerbied en gehoorzaamheid aan de twee machten die God op aarde gesteld heeft, het geestelijk en wereldlijk gezag.

Boven in den top van den mast wappert de vlag met *Rechtvaardigheid en Liefde* tot leus. Deze twee moeten elk sociaal werk bezielen en inspireeren. Zij moeten het fundament zijn voor den vrede in de maatschappij.

Met die heilige beginselen tot richtsnoer werd de *Liga* plechtig voor opgericht verklaard.

Onder de vroolijke toonen van de muziek, onder leiding van den vermaarden Curaçaoschen kapelmeester den Heer J. Palm werd verder den avond doorgebracht, terwijl nog verschillende personen het woord voerden, de Heer Sprockel, als President v. d. R.K. Volksbond, de Heer Humb. de Palm, J. Hernandez, Isaac Wilhelmina, Henry Pablo, Renier de Veer en Hendrik Profeet, die allen om strijd hun gelukwenschen aan de mannen van de Liga brachten.

Ten slotte werd het Bondslied ter eere van San Telmo, woorden en muziek van den Heer W. M. Hoyer, met enthusiasme gezongen en daarmede den gedenkwaardigen avond gesloten.

De *Liga* mag zich in de sympathie der bootwerkers verheugen. Reeds zijn 310 hunner tot den Bond toegetreden en dagelijks neemt hun getal nog toe.

Zij zelven zijn de beste propagandisten voor hun eigen zaak. Moge de *Liga San Telmo* bloeien en groeien en veel voor het welzijn zijner leden tot stand brengen.

Spaar- en Beleenbank van Curaçao.

Aan het verslag over het afgeloopen jaar van 1 Juli 1921 tot 30 Juni 1922 ontleenen wij het volgende:

De balans over het boekjaar 1920/21, werd unaniem goedgekeurd, en werd besloten een dividend van f 30.— per aandeel uit te keeren.

Daarna overgaande tot de verkiezing van een Voorzitter, werd de aftredende Voorzitter, de Heer C. S. GORSIRA herkozen. Tot leden van het Bestuur werden gekozen de Heeren R. S. DE LANNOY, E. DE VEER ABRAHAMSZ, H. J. C. HENRIQUEZ, JOSSY C. HENRIQUEZ, J. P. G. ECKER, F. W. P. WINKEL, J. M. J. ELLIS en J. M. MAAL.

De panden in de maanden Mei, November en December 1921 verkocht waren aan kapitaal en interest schuldig f 2.996. 80½, en hebben bij verkoop opgebracht f 5.863.03; voor de eigenaars bleef f 2 889,55 over, terwijl de instelling een verlies leed van f 23,32½.

Gedurende het huishoudelijk jaar is een bedrag van f 30.060 op hypotheek uitgezet, en f 24,983 aan hoofdsom benevens f 23. 432,36 aan interest afbetaald.

Aan obligaties uitgezet f 4. 400, afgelost f 8 8.29,61, terwijl aan interest f 1 631,67 werd ontvangen.

Op panden werden beleend f 91,521, terwijl f 82.369,50 aan hoofdsom en f 7.789,74 aan interest afbetaald werd.

Het saldo in kas bedroeg op ultimo Juni 1922 de som van f 56.267,55.

Gedurende het afgeloopen jaar zijn er 607 nieuwe boekjes afgegeven en zijn 292 afgesloten.

Het merkwaardig en zeldzaam geval heeft zich onlangs voorgedaan, dat een ambtenaar aan de Bank den dag heeft mogen herdenken, waarop hij vóór 50 jaar in dienst trad. Die ambtenaar, de Heer J. P. DANIA, onze bankhouder, heeft gedurende die lange reeks van jaren onafgebroken zijne beste krachten met groote toewijding en ijver gegeven aan onze instelling. Het bestuur is dan ook overtuigd in den geest der aandeelhouders te handelen door het voorstel te doen dezen ambtenaar een stoffelijk blijk te geven van de waardeering zijner diensten, die dikwijls zeer onereus zijn.

De netto winst van f 9.395.59½ blijft voorloopig op Credit van Winst- en Verliesrekening. Het Bestuur stelt voor van de netto winst de som van f 4680 te bestemmen voor dividend naar reden van f 36 per aandeel; een bedrag van f 1800 toe te kennen als duurtetoeslag aan den Voorzitter en verdere ambtenaren der Instelling, de som van f 623.58 te brengen op het reservefonds, dat door eene vergissing verleden jaar niet op het maximum werd gebracht, en het saldo ad f 2.292.31½ op het extrareservefonds.

Wegens ziekte wenschte de Voorzitter niet in aanmerking te komen voor eene herkiezing.

MUZIEKUITVOERING.

Programma.

1. National Spirit March F. W. Hager
2. Le Barbier de Seville Ouverture G. Rossini
3. Adorables Tourments Valse Caruso-Barthélémy
4. Final y Terceto del 4a Acto de Ernani G. Verdi
5. Musica Proibita Melodia S. Castaldon
6. La Flute Enchantee Fantaisie W. Mozart
7. Toda Corazon Danza J. Campos
8. Serenata Galante A. Ritana

Zondagavond om 7,30 uur Brionplein.

Draadlooze verbinding van Curaçao met Holland ? ? ?

In den nacht van 18 op 19 Januari heeft het draadloos station van Malabar (Nederl. Oost-Indië) voor het eerst het nieuwe Hollandsche groote verzendstation van Kootwijk bij Appeldoorn gehoord en wel even duidelijk als de andere Europeesche stations. Het radiogram, dat te half drie werd opgevangen, behelsde een volledige nota, inhoudende technische details. De telegrammen, die na drie uur uit Holland waren geseind, arriveerden in Indië 's ochtends gunstig voor ontvangst,. Die van 's avonds geseinde waren niet op te vangen, omdat Kootwijk te zwak was. Ook in de twee volgende nachten kon Kootwijk duidelijk te Malabar gehoord worden.

Hieruit blijkt dus, dat het Hollandsch station te Kootwijk reeds in werking is, en zelfs in Oost-Indië kon gehoord worden.

Wij meenen, dat de afstand van Curaçao tot Holland korter is dan die van Holland tot Oost-Indië.

Theoretisch zou dus Kootwijk ook hier kunnen gehoord worden. En het schijnt wel, dat de nacht daarvoor gunstiger is dan de dag.

Tot nu toe hebben wij echter nog niets vernomen of het Riffort of Daniël of Saint Martin reeds met Kootwijk in verbinding is getreden, iets wat voor onze Kolonie toch zeker wel van groot belang is, al was het alleen maar, dat wij voortaan wat meer berichten uit het Moederland konden ontvangen, die de Fransche Kabel ons heel zorgvuldig onthoudt.

Vakteekenschool „Technicum."

Burgermeester en Wethouders van Rotterdam hebben besloten, aan het bezit van het einddiploma der op te richten vakteekenschool voor jongens, verbonden aan de *Technische Middelbare School* „TECHNICUM" te Rotterdam (Leuvehaven 78 en 80), onder leiding van ir. B. B. de Regt, dezelfde rechten toe te kennen als aan het bezit van het einddiploma der gemeentelijke vakteekenscholen zijn verbonden, zoodat de bezitters van eerstgenoemd diploma zonder examen kunnen worden toegelaten tot de afdeeling A. en B. (Middelbare Technische School) der Academie der Beeldende Kunsten en Technische Wetenschappen aldaar.

Aangezien deze Vakteekenschool met September van dit jaar reeds met de volledige 4 klassen wil aanvangen, wordt aan jongelui nu reeds aan de T. M. S. „Technicum" (Leuvehaven 78 en 80, Rotterdam) gelegenheid geboden zich voor een van deze klassen te bekwamen.

Officieele berichten.

(van de vorige week.)

Aan den agent van politie 2de klasse Z. J. Cambridge is op zijn verzoek eervol ontslag uit 's lands dienst verleend.

Aan den kommies 1ste klasse der belastingen E. V. Garcia is tot verder herstel van gezondheid veertien dagen verlofsverlenging verleend.

Aan den gouvernements-geneeskundige op St. Martin L. C. J. Nunes is tien maanden verlof buiten bezwaar van de koloniale kas verleend; de heer B. J. Emanuels is tijdelijk belast met de waarneming van de betrekking van gouvernementsgeneeskundige op St. Martin.

Aan den heer J. Baiz is op zijn verzoek, onder dankbetuiging voor de bewezen diensten, eervol ontslag verleend als lid van de keuringscommissie voor bioscopen en in diens plaats is benoemd de heer Jos. M. L. Maduro.

P. J. Davelaar is benoemd tot tijdelijk agent van politie 2e klasse alhier.

Aan den torenwachter op Klein Curaçao Gustaaf Monsanto is tot verder herstel van gezondheid veertien dagen verlofsverlenging verleend.

Aan den schrijver bij het Departement van Openbare Werken A. G. van der Gen is tot verder herstel van gezondheid veertien dagen verlofsverlenging verleend.

Van den Minister van Koloniën is bericht ontvangen, dat tusschen de Roemeensche en de Nederlandsche Regeering bij wisseling van nota's is overeengekomen om de handelsbetrekkingen tusschen beide landen voorloopig te regelen op den voet van wederzijdsche meestbegunstiging.

Deze voorloopige regeling, welke den 19den December 1922 is tot stand gekomen, zal wederzijds met een termijn van drie maanden kunnen worden opgezegd.

Bij het Ministerie van Buitenlandsche Zaken in Den Haag is van den Nederlandschen Zaakgelastigde te Boedapest de volgende mededeeling ontvangen:

Op 29 December jl. is verschenen Verordening No. 4500/1922 P.M. van den Hongaarschen Minister van Financiën in zake de vooroorlogsstaatsschuldobligatie's, die zich in het bezit van vreemdelingen bevinden. Deze verordening bepaalt, dat de buitenlandsche bezitters van genoemde obligaties, die in der tijd tegen de Hongaarsche afstempeling hebben geprotesteerd en wier protest is afgewezen, tegen deze afwijzing in hooger beroep kunnen gaan, wanneer zij kunnen aantoonen, dat zij in strijd is met de sedert dien door de Commissie van Herstel vastgestelde bepalingen.

Bovendien kan worden geprotesteerd tegen de Hongaarsche afstempeling van zoodanige obligatie's, die oorspronkelijk gedeponeerd waren bij eene Hongaarsche staats- of andere openbare kas in een gebied, dat thans tot een anderen staat behoort, en die tengevolge van den oorlogstoestand naar het tegenwoordige Hongaarsche gebied zijn overgebracht. De termijn voor het aanteekenen van beroep c. q. voor het indienen van protest sluit op 31 December 1923. De termijn voor het doen afstempelen van vooroorlogsstaatsschuldobligatie's door de Hongaarsche Regeering is tot 31 December 1923 verlengd.

Politieke film.

XII.

Als de schakels van een gesloten keten grijpen de feiten ineen, die zich de laatste maanden hebben voorgedaan in Midden- en West-Europa en die uitliepen op de bezetting van het Duitsche Roergebied. De conferentie te Londen, waar Poincaré en Lloyd George definitief de Duitsche schuld zouden vaststellen en de wijze van een moratorium benevens de voorwaarden tot verleening daarvan, liep natuurlijk wederom op een mislukking uit, zooals tevoren begrijpelijk was. Thans echter geraakte Frankrijk in het voordeel, daar het zijn thesis waarlijk niet slecht opgesteld had en de Engelsche premier boette er een groot deel van zijn nog resteerend, reeds wankelend prestige mee in.

Als uitgangspunt zijner redeneering vestigde de Fransche staatsman de aandacht van zijn collega op het bevreemdend verschijnsel, dat, terwijl Duitschland naast een vlottende schuld van 250 miljard nog een geconsolideerd debet van 300 miljard had te financieeren, aan de republiek Oekranië een bedrag van 400 miljoen goudmarken werd uitgeleend. Ondertusschen bleef de kapitaalvlucht aanhouden, ontving Marianne geen beduidende schadeloosstelling en hoopten zich in het land van Maas en Seine de protesten tegen een verlengd moratorium op.

Te veel, aldus de Fransche thesis, dacht John Bull aan het „arme" Duitschland, wiens last het wilde verlichten, doch men behoefde niet achter de schermen te zien om te weten, dat hier eigenbelang, herstel der nationale industrie en verlevendiging van den Britschen handel in het spel was. Te weinig dacht Engeland aan het lot van zijn bondgenoot Marianne, die zelf nauwelijks het hoofd boven water kon houden en bij weigering tot betalen of van merkelijke verlichting der schadeloosstellingsom zonder tegenpræstatie in anderen vorm, haar eigen bankroet en ondergang tegemoet snelde. Begrijpelijk moest het wezen dat de thesis: een hersteld Duitschland ten koste van een vernietigd Frankrijk door de overwinnende natie niet kon worden gehuldigd. Bovendien zou ook de ruïne van Frankrijk een vreeselijken terugslag hebben op de geheele wereld.

Tegenover het feit, dat in Duitschland haast geen werkeloosheid heerschte, de middenstand zich fatsoenlijk wist te kleeden, de groote industrie hooge dividenten uitkeerde en in het buitenland haar kapitalen opstapelde, wees Poincaré op de Fransche begrootingscijfers, die de laatste jaren een gemiddelde leening van ± 30 miljard voorhielden. Hierbij gevoegd de ruim 200 miljard staatsschulden, de jaarlijks wederkeerende uitgaven van 10 miljard voor het gemeenebest en 8 miljard van departementen en gemeenten, komt men voor een bedrag te staan dat het inkomen der Fransche natie (± 80 miljard) snel opteert. — Het was echter aan Poincaré en de Fransche economisten geenszins ontgaan, dat in de huidige omstandigheden, waarin Duitschland leeft, een tegemoetkoming noodzakelijk was; bij een binnenlandsche schuld van 600 miljard lag de onmogelijkheid wel voor de hand om nog jaarlijks een aantal miljarden in goud af te schuiven.

Om nu aan beide landen tegemoet te komen, stelde de minister-president voor in een moratorium aan Duitschland toe te stemmen op voorwaarde dat Engeland de schuldvorderingen van Frankrijk op Duitschland, die het laatst aan de orde kwamen (de z.g. C-bons) aanvaardde in plaats van de Fransche schulden aan Engeland en mits bovendien Duitschland, als prijs voor het toegestane moratorium, toestemde in een door de waarborgencommissie, uit de commissie van Herstel gevormd, uitgewerkte, vrij vèrgaande contrôle der geallieerden op de Duitsche financiën.

Neemt men hierbij in aanmerking dat Marianne aan haar buurman over het Kanaal de som van bijna 600 miljoen pond sterling schuldig was, d. i. ruim 11½ miljard gouden marken, dan begrijpt men tevens dat deze som verre overtreft het bedrag dat Frankrijk in eenige jaren van Duitschland mocht verhopen. Het betaalt dus zijn schuld met de schuldbekentenissen van Germanje, welke bewijzen eerst na jaren invorderbaar waren. Frankrijk kreeg dus zijn prioriteitsschulden betaald en Engeland had de later geldende papieren slechts te verscheuren. De Duitsche schuld verminderde aanmerkelijk en het toegestane moratorium, waarvoor in '23 en '24 niets behoefde te worden betaald, zou Duitschland op adem brengen, terwijl een internationale leening het Rijk nog zou te hulp komen.

***

Oogenschijnlijk de gelukkige basis voor een bevredigende oplossing. Doch Engeland, die met een schuldenlast van 400 miljoen pond niet aan een gezonde financiëering kon denken zonder renteontvangst van de geallieërde schuldenaars, nam het voorstel-Poincaré niet aan en legde zijn commercieele opvattingen aangaande dit vraagstuk vast in een door Balfour opgestelde nota. —Albion, zoo heette het, kan zijn vorderingen op Frankrijk en de andere medegeallieërden niet prijsgeven voor Duitsche C. bons, daar hetzelf aan Amerika moet betalen en het Engelsche volk, onder een ongeëvenaarden belastingdruk gebukt, niet kan toestaan, dat in een gemeenschappelijke onderneming de één alles, wat hij uitleende, zou terugontvangen en de ander van het uitgeleende niets zou terugontvangen. Wel was Engeland bereid niet méér van zijn bondgenooten terug te vragen dan het zelf aan Amerika moest betalen en mits deze laatste zijn vorderingen op den Europeeschen neef liet varen, was John Bull bereid door al zijn rechten en vorderingen op Duitschland zoowel als op de geallieërden een streep te halen.

Amerika wilde dit echter niet; een inmenging in het Europeesche warkluwen-gepolitiek kwam geenszins gelegen aan Uncle Sam, die na zich gedurende de oorlogsjaren rijk gearbeid en rijk gevochten te hebben, wel begreep thans het kind van de rekening te zullen worden. Aanstonds reageerde de Amerikaansche pers dan ook op de Balfour-nota, er op wijzende, dat Engeland ten slotte het eenige land was, dat uit den krijg buitengewone en blijvende voordeelen had getrokken. De Duitsche oorlogsvloot vernietigd, wat een reusachtige kapitaalbesparing bij de Engelsche marine beteekende; de Duitsche handelsvloot ingepalmd en daarmee den lastigen concurrent van de wereldmarkt verdreven; kostbare Duitsche koloniën en Turksche landen verworven, wat een onnoemelijke som vertegenwoordigt. Amerika, zoo verluidde het, won zeker enorme kapitalen, doch leende ze aan de geallieerden weer uit en bleef tot nog toe met een massa schuldvorderingen zitten.

Wanneer nu deze ook nog voor Uncle Sam zouden verloren gaan of vervangen worden door de waardelooze Duitsche papieren, zou ten slotte Amerika alle materieele nadeelen hebben te dragen, terwijl het van alle deelnemers-overwinnaars, die zich ten minste nog door gebiedsuitbreiding verrijkt hebben, het minste belang had bij den oorlog, dien het ten slotte zelf heeft gewonnen.

***

Tegenover de Engelsche klacht, dat Frankrijk door zijn militairistische uitgaven en kostenrijke bezetting der Rijnprovincie zijn budget noodeloos bezwaart, stelde de Fransche premier de volgende thesis, die in het kader van de heerschende militaire machtsbeginselen zeker zeer waardevol mag heeten.

Het is voor Frankrijk onmogelijk dit vuistpand los te laten of zijn leger verder te verzwakken, immers is dit de eenigste waarborg, het laatste dwangmiddel waarover het beschikt. Waar Engeland de eerste zeemogendheid blijft en zijn luchtvloot gestadig uitbreidt als waarborg tegen aanvallen, die veel minder te duchten zijn dan de landaanval tegen Frankrijk, moest deze laatste mogendheid haar waarborg vasthouden, opdat niet na een eventueele ontruiming en legerverzwakking, de revanche van haar nabuur op ontstellende wijze zou volgen. Slechts door den noodtoestand gedwongen en uit vrees voor verdere sancties betaalde Germanje thans — doch hoe weinig! Wat zou er gebeuren als de machtige hand werd teruggetrokken en de nationalistische stroomingen aan gene zijde van den Rijn het geheele terrein vrijkregen? Bleek thans reeds niet voldoende de geestesrichting dier groepen en partijen uit de moorden gepleegd op hen, die het goed meenden en trachtten het verdrag van Versailles en naar vermogen uit te voeren?

Overigens putten de bezettingskosten Duitschland niet uit; het eerste jaar betaalde het Rijk voor alle legeronderhoud aan de geallieerden de som van 345 miljoen gulden en sinds Mei '22 was dit bedrag tot slechts 200 miljoen gouden marken geslonken, zoodat prijsgeving der bezetting bitter weinig zou bijdragen om de kas te stijven."

In samenwerking met de Commissie van Herstel wist Poincaré toen nog een ander voorstel uit te werken, dat, mits de Londensche Conferentie aangenomen en bekroond door een laatste algemeene geallieerde poging om Amerika wat toeschietelijk te doen zijn, er voor Europa niet slecht had uitgezien.

De nog te betalen Duitsche schuld zou op 120 miljard worden vastgesteld; deze werd in twee deelen gesplitst. Het eerste gedeelte van 50 miljard moet Germanje in ieder geval betalen en wel met deze concessie, dat 35 miljard in baar moet worden ingeleverd en 15 miljard in natura mag verstrekt; tot 1 Aug. 1926 konden ¾ der betalingen zelfs in natura geschieden, terwijl in een periode van 25 jaar dit gedeelte moest zijn voldaan.

De overige 70 miljard zou aan Duitschland geheel worden kwijtgescholden, niet echter in eens, doch naarmate het Rijk aan zijn verplichtingen voldeed ten opzichte der eerste 50 miljard en mits de intergeallieerde schulden tegen elkaar wegvallen.

De Commissie van Herstel ontwierp hiervoor het volgende schema. Tengevolge van het wederzijdsch schrappen der onderlinge schulden door de geallieerden was het mogelijk de Duitsche schuld met 30 miljard te verminderen. Dezen toestand wilde men laten intreden, zoodra het Rijk van zijn eerste schuldgedeelte de som van 30 miljard had betaald. Op dat oogenblik bedroeg dus de werkelijke (te betalen) schuld nog 20 miljard en de fictieve (die werd kwijtgescholden) 40 miljard.

Naarmate Duitschland voortging van die bedoelde 20 miljard af te lossen en Amerika gedeeltelijk vorderingen op de geallieerden zouden dan de laatste 40 miljard ve schuld kunnen wegvallen.

Dit voorstel was inderdaad practischen zin ingegeven. In terwijl het de Duitsche schuld 120 tot 50 miljard terugbracht, b te het een sterken prikkel voor manje om dit bedrag ten spoe te voldoen. De kleinere staten we van een onoverkomelijken schuld bevrijd; Frankrijk kon gedurend jaar aan Engeland de rente be van het geleende crediet, terwijl dezelfde periode Engeland en Am de gevolgen van de gedeeltelijke sch ping hunner vorderingen konden strijden door het treffen van ec mische maatregelen, De wereldv zou er grootelijks bij gebaat zijn, del en verkeer konden zich her len en vrij ontwikkelen, de wi koeren zich normaliseeren en ontstond een begin van samenwer tusschen die mogendheden, welk alleen in hun macht hadden het stelprobleem op te lossen.